

SSaMs

Sports Students as Mentors for Boys and Young Men

ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Το πρόγραμμα SSaMs χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus Plus – Δράση 2 – Στρατηγικές συμπράξεις στο πεδίο της ανώτατης εκπαίδευσης.

Φοιτητές Αθλητικών Επιστημών ως Μέντορες αγοριών και νεαρών ανδρών

Σύνοψη και Αξιολόγηση

Σχετικά με το πρόγραμμα SSaMs

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα αγόρια είναι περισσότερο πιθανό να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο σε σύγκριση με τα κορίτσια. Η προτίμηση που δείχνουν τα αγόρια για τα αθλήματα έχει ως αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι στα αθλητικά πεδία να μπορούν να λειτουργήσουν ως παράγοντες επίδρασης των επιλογών των αγοριών σε σχέση με την εκπαίδευση και την υγεία τους. Παρόλα αυτά, οι εργαζόμενοι στον αθλητισμό δεν κατέχουν πάντα τις δεξιότητες και τα προσόντα για να παίξουν αυτόν τον ρόλο. Το πρόγραμμα SSaMs στοχεύει στην βελτίωση αυτής της κατάστασης. Μια σύμπραξη αποτελούμενη από πέντε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και έναν μη Κυβερνητικό Οργανισμό, η οποία συμπεριλαμβάνει άτομα με διάφορες ειδικότητες στα πεδία του αθλητισμού, της εκπαίδευσης, της υγείας, αλλά και των οικονομικών και της κοινωνικής πρόνοιας, συνεργάστηκε για την ανάπτυξη και την πραγματοποίηση αυτής της ιδέας. Σκοπός του προγράμματος ήταν η ανάπτυξη ενός μαθήματος για φοιτητές αθλητικών επιστημών το οποίο να στοχεύει στην ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους ώστε να τους καταστήσει ικανούς να παρέχουν καθοδήγηση και υποστήριξη σε αγόρια και νεαρούς άνδρες μέσω του αθλητισμού.

Ομάδα έργου

University of Gloucestershire, Ηνωμένο Βασίλειο (UOG) – Συντονιστής
Institute of Technology Carlow, Ιρλανδία (ITC) – Εταίρος
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα (UTH) – Εταίρος
Palacky University, Τσεχία (UP) – Εταίρος
Universidad de Murcia, Ισπανία (UMU) – Εταίρος
CESIE, Ιταλία (CESIE) – Εταίρος

Σχετικά με αυτήν την Αναφορά

Η αναφορά αυτή έχει ως στόχο να παρουσιάσει το πρόγραμμα με τέτοιο τρόπο που να διευκολύνει την διάχυσή του στους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένων των ανώτατων

εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εκπαιδευτικών και αθλητικών οργανισμών και ομάδων στόχων όπως είναι οι φοιτητές αθλητικών επιστημών και οι προπονητές νεαρών αθλητών.

Πιο συγκεκριμένα, η αναφορά αυτή παρουσιάζει (α) τη λογική και τους στόχους του προγράμματος, (β) τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν, (γ) τα αποτελέσματα και τα παραδοτέα που παράχθηκαν, και (δ) την εφαρμογή και την αξιολόγηση του μαθήματος που εφαρμόστηκε πιλοτικά σε φοιτητές αθλητικών επιστημών.

Η Λογική και οι Στόχοι του Προγράμματος

Η Πρώρη Εγκατάλειψη του Σχολείου (ΠΕΣ) έχει αναγνωριστεί εδώ και καιρό ως ένα πρόβλημα με σοβαρές συνέπειες σε πολλές πλευρές της ζωής (κοινωνικές, υγείας), ιδιαίτερα για τα νεαρά αγόρια. Η ανάπτυξη πολιτικών που να στοχεύουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού θα μπορούσε να συμβάλει στην εξάλειψή του. Η καθοδήγηση των νεαρών αγοριών μέσω των αθλημάτων αποτελεί έναν τρόπο δράσης προς αυτήν την κατεύθυνση. Οι προπονητές αθλημάτων μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά ως καθοδηγητές νεαρών αγοριών, αλλά συχνά δεν είναι τόσο καλά εκπαιδευμένοι και δεν έχουν τις δεξιότητες να αναλάβουν τέτοιους ρόλους. Για να είναι αποτελεσματική μια τέτοια στρατηγική, θα πρέπει οι μελλοντικοί προπονητές αθλημάτων να εκπαιδευτούν κατάλληλα ώστε να είναι έτοιμοι να αναλάβουν ρόλους καθοδήγησης νεαρών αγοριών. Ταυτόχρονα, η καθιέρωση του ρόλου του μέντορα νεαρών αγοριών θα ανοίξει νέες επαγγελματικές προοπτικές και ευκαιρίες και θα αυξήσει την συνεργασία των ανώτερων εκπαιδευτικών ινστιτούτων (ΑΕΙ) με τις τοπικές κοινότητες.

Ο σκοπός του προγράμματος «Φοιτητές Αθλητικών Επιστημών ως Μέντορες» (SSaMs) είναι να συμβάλει στη μείωση της ΠΕΣ μεταξύ αγοριών και νεαρών ανδρών. Σε όλες τις χώρες της ΕΕ (εκτός από την Βουλγαρία) το ποσοστό της ΠΕΣ είναι σημαντικά υψηλότερο μεταξύ των αγοριών σε σύγκριση με αυτό των κοριτσιών (EU, 2010; EU, 2016). Σε σχέση με την εκπαιδευτική υποστήριξη υπάρχει «μια έλλειψη πρωτοβουλιών που να στοχεύουν ειδικά στα αγόρια» (EU, 2010). Το πρόγραμμα είναι σύμφωνο με την στρατηγική Ευρώπη 2020 η οποία θέτει ως στόχο τη «μείωση του ποσοστού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο και την εκπαίδευση κάτω από το 10 % έως το 2020» (EU, 2010).

Η καθοδήγηση (mentoring) είναι μια καθιερωμένη μη επίσημη μέθοδος για την εμπλοκή νεαρών ατόμων με στόχο την βελτίωση της ακαδημαϊκής τους απόδοσης. Για την αντιμετώπιση της ανεργίας μεταξύ των νέων, οι προτάσεις της ΕΕ περιλαμβάνουν την ενίσχυση της υποστήριξης της εργασίας σε μη επίσημες μορφές εκπαίδευσης όπως είναι ο ρόλος του μέντορα (EC, 2014). Στο πεδίο των αθλημάτων, το προσωπικό εργάζεται με αγόρια και νεαρούς άνδρες σε θέματα που έχουν να κάνουν με την υγεία αλλά και τις ανησυχίες τους για κοινωνικά θέματα στο σχολείο και σε μη επίσημες δομές εκπαίδευσης μέσω επαγγελματικών συλλόγων και θεσμών όπως «ο αθλητισμός στην κοινότητα» (CTFC, 2011; CCFC, 2011). Υπάρχουν επίσης δεδομένα που δείχνουν ότι προπονητές εργάζονται σε μικρό αριθμό σχολείων ως μέντορες αγοριών με σκοπό να τους βοηθήσουν στην ακαδημαϊκή τους απόδοση (Eaude, 2008; Gulati & King, 2009; Beattie et al, 2014). Παρόλα αυτά, ενώ οι προπονητές αθλημάτων είναι σε ευνοϊκή θέση για να δουλέψουν με αγόρια και νεαρούς άνδρες, καθώς

έχουν εύκολη πρόσβαση και επαφή με νεαρά αγόρια που δεν είναι εύκολο να προσεγγιστούν, μια κριτική που υπάρχει είναι ότι οι προπονητές δεν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για να εργαστούν αποτελεσματικά και να υποστηρίξουν τα νεαρά άτομα σε θέματα εκπαίδευσης, υγείας καθώς και σε κοινωνικά θέματα (Parnell et al, 2013).

Ο στόχος τους προγράμματος SSaMS ήταν να αναπτύξει ένα μάθημα για φοιτητές αθλητικών επιστημών το οποίο να στοχεύει στην ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους ώστε να τους καταστήσει ικανούς να παρέχουν καθοδήγηση και υποστήριξη σε αγόρια και νεαρούς άνδρες που έχουν χαμηλή επίδοση στο σχολείο και να τους παρακινήσει να παραμείνουν στο σχολείο και να βελτιώσουν τις εκπαιδευτικές τους επιδόσεις. Το μάθημα μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την εκπαίδευση προπονητών σχετικά με το πώς θα υποστηρίξουν την ψυχική και συναισθηματική υγεία των νεαρών ανδρών. Το μάθημα στοχεύει στην ανάπτυξη μιας βαθύτερης κατανόησης της λογικής της προσέγγισης που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του φύλου για την παροχή βοήθειας σε νεαρούς άνδρες καθώς και στο να αναδείξει πώς η καθοδήγηση μπορεί να βελτιώσει τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και να αυξήσει χρονικά την παραμονή των νεαρών ανδρών στην εκπαίδευση.

Δραστηριότητες

Για να επιτευχθούν οι σκοποί του προγράμματος, αναπτύχθηκε εκπαιδευτικό υλικό κατάλληλο για εργασία με νέους για την αποφυγή της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και με θέματα που επιδρούν κυρίως στους νέους άνδρες και επηρεάζουν τις επιλογές που κάνουν για τη ζωή τους. Η ανάπτυξη του μαθήματος βασίστηκε σε δύο βασικές δραστηριότητες: (1) την ανάπτυξη του υλικού του μαθήματος συμπεριλαμβανομένων (1α) μιας έρευνας ανάλυσης αναγκών και (1β) την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού για τους φοιτητές, και (2) την ανάπτυξη του υλικού Εκπαίδευσης των Εκπαιδευτών. Όλες αυτές οι δραστηριότητες περιγράφονται συνοπτικά παρακάτω.

1α. Έρευνα Ανάλυσης Αναγκών

Σκοπός της Έρευνας Ανάλυσης Αναγκών ήταν να συλλεχθούν πληροφορίες για την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού του προγράμματος SSaMS (Εκπαιδευτικό υλικό για τους φοιτητές και Υλικό Εκπαίδευσης των Εκπαιδευτών) μέσω μια έρευνας σε δύο ομάδες στόχους: Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Φοιτητές.

1β. Εκπαιδευτικό υλικό για τους φοιτητές

Το Εκπαιδευτικό υλικό για τους φοιτητές αθλητικών επιστημών του προγράμματος SSaMS αναπτύχθηκε με βάση σχετικό υλικό που προϋπήρχε και το οποίο ανατροφοδοτήθηκε από τα αποτελέσματα της έρευνας ανάλυσης αναγκών. Στη συνέχεια το εκπαιδευτικό υλικό εφαρμόστηκε πιλοτικά, τροποποιήθηκε με βάση την ανατροφοδότηση που συλλέχθηκε από την πιλοτική εφαρμογή και μεταφράστηκε στις γλώσσες όλων των εταίρων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

2. Υλικό Εκπαίδευσης των Εκπαιδευτών

Το Υλικό Εκπαίδευσης των Εκπαιδευτών του προγράμματος SSaMs αναπτύχθηκε ως ένας οδηγός για να παρέχει οδηγίες στους εκπαιδευτές και στους καθηγητές που θα ενδιαφερθούν να εφαρμόσουν το μάθημα του προγράμματος SSaMs σε φοιτητές αθλητικών επιστημών μετά την ολοκλήρωση του εν λόγω προγράμματος.

Περιγραφή των Αποτελεσμάτων

1α. Έρευνα Ανάλυσης Αναγκών

Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Η έρευνα στα ΑΕΙ πραγματοποιήθηκε μέσω ενός ερωτηματολογίου που αποτελούνταν από δύο μέρη. Το πρώτο αφορούσε σε πληροφορίες σχετικά με την δομή των ΑΕΙ και τα υπάρχοντα μαθήματα σχετικά με την καθοδήγηση, την έρευνα και τις πρακτικές δράσεις σχετικά με την ΠΕΣ. Το δεύτερο μέρος περιλάμβανε πληροφορίες για τις υπάρχουσες ή τις προοπτικές εφαρμογής εθνικών πολιτικών για την μείωση της ΠΕΣ. Εκατόν ένα ΑΕΙ προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα. Από αυτά απάντησαν το ερωτηματολόγιο τα 49 μεταξύ των οποίων και 3 από χώρες που δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Τα πιο σημαντικά αποτελέσματα ήταν:

(α) 30% των απαντήσεων ανέφεραν την ύπαρξη στο τμήμα κάποιου είδους εργασίας, είτε διδασκαλίας, έρευνας ή πρακτικών δράσεων, σχετικών με τη μείωση της ΠΕΣ.

(β) Μεταξύ αυτών που ανέφεραν την ύπαρξη πρακτικών δράσεων, το 50% ανέφερε ότι οι δράσεις αυτές περιλάμβαναν την καθοδήγηση νεαρών ατόμων στην τοπική κοινότητα. Η καθοδήγηση αυτή δεν συνδέονταν με το φύλο.

(γ) Μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, η Ιρλανδία έχει πολιτικές που είναι σχεδιασμένες ειδικά για άνδρες. Παρόλα αυτά, οι απαντήσεις σχετικά με τις κυβερνητικές πολιτικές ήταν ασυνεπής σε σχέση με την χώρα προέλευσης – κάποιες ανέφεραν ενημερότητα για την ύπαρξη σχετικών πολιτικών κάποιες άλλες όχι.

(δ) το 35% των απαντήσεων αναγνώρισαν ότι η καθοδήγηση στα σχολεία και σε νεαρά άτομα ως μέσο για τη μείωση της ΠΕΣ αποτελεί μια περιοχή στην οποία μπορούν να εμπλακούν αποτελεσματικά οι φοιτητές αθλητικών επιστημών και 40% επεσήμανε ότι θα ήθελε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, ενώ το 17% δεν επέδειξε κάποιο ενδιαφέρον και το 8% απάντησε ότι δεν γνωρίζει.

(ε) το 44% των απαντήσεων συμφώνησε ότι ένα μάθημα που θα παρέχει γνώσεις και δεξιότητες καθοδήγησης νεαρών ανδρών για να μειώσει την ΠΕΣ θα ταίριαζε με τα προγράμματα σπουδών των πανεπιστημιακών τμημάτων αθλητικών και το 40% ανέφερε ότι θα ήθελε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, ενώ 8% δεν έδειξε κάποιο ενδιαφέρον και ένα άλλο 8% απάντησε ότι δεν γνωρίζει.

Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας αυτής ήταν ότι το θέμα της ΠΕΣ που συνδέεται με το φύλο έχει παραμεληθεί στην Ευρώπη και ότι τα περισσότερα τμήματα αθλητικών επιστημών δεν είναι εξοικειωμένα με την ιδέα του προγράμματος. Παρόλα αυτά υπήρξε αρκετά υψηλό

ενδιαφέρον για να εφαρμόσουν το μάθημα που θα αναπτυχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος και να το ενσωματώσουν στα προγράμματα σπουδών τους.

Φοιτητές

Η έρευνα με συμμετέχοντες φοιτητές πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ενός ερωτηματολογίου που περιλάμβανε τρία μέρη. Το πρώτο αφορούσε στις απαιτούμενες προσωπικές δεξιότητες και χαρακτηριστικά, το δεύτερο στις οργανωτικές δομές και το τρίτο στις αντιλήψεις σχετικά με την πρόληψη της ΠΕΣ μεταξύ των αγοριών. Συμμετείχαν συνολικά 168 φοιτητές (67% άνδρες, 87% ηλικίας 19-25 ετών). Τα βασικά ευρήματα της έρευνας ήταν:

- Τα θετικά χαρακτηριστικά και τα προσόντα που απαιτούνται για την καθοδήγηση περιλαμβάνουν: Να είσαι καλός ακροατής – να έχεις δεξιότητες επικοινωνίας, οργανωτικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση, υπομονή και κατανόηση, γνώσεις, εμπιστοσύνη, να μπορείς να εμπνέεις – να γνωρίζεις και να κατανοείς τον εαυτό, να μπορείς να επιτρέπεις στον καθοδηγούμενο να ενεργεί αυτόνομα και να προσφέρεις καθοδήγηση, να έχεις χιούμορ, να προωθείς τις ηθικές αξίες.
- Μεταξύ των συμμετεχόντων, το 84% ανέφερε ότι το φύλο του μέντορα δεν έχει σημασία, το 11% ότι οι νεαροί άνδρες θα ανταποκρίνονταν πιο θετικά αν ο μέντορας ήταν άνδρας και το 5% ότι είναι καλύτερο ο μέντορας του νεαρού άνδρα να είναι γυναίκα. Σχετικά με την ηλικία του μέντορα, οι περισσότερες απαντήσεις ανέφεραν ότι θα πρέπει να είναι κοντά στην ηλικία του καθοδηγούμενου.
- Οι φοιτητές αναγνώρισαν το πεδίο της αθλητικής ψυχολογίας ως αυτό που παρέχει τις πιο σχετικές γνώσεις και δεξιότητες σχετικά με την ψυχική και συναισθηματική υγεία.
- Οι φοιτητές ανέφεραν ότι πληροφορίες σχετικές με την ψυχολογία, την κοινωνιολογία, την εκπαίδευση και γνώσεις σχετικές με ηθικά ζητήματα είναι κατάλληλες για να ενσωματωθούν στο μάθημα που θα αναπτυχθεί.
- Ένας «μέντορας για τον μέντορα» αναδείχθηκε ως κυρίαρχο θέμα από τις απαντήσεις των φοιτητών. Οι φοιτητές ανέφεραν επίσης ότι υπάρχει ανάγκη για γνώσεις και δεξιότητες σχετικές με την ψυχολογία (που δεν συνδέεται με τον αθλητισμό), για δεξιότητες επικοινωνίας και συμβουλευτικής και γνώσεις για την ανάπτυξη και την ευημερία των παιδιών.
- Οι φοιτητές συμφώνησαν σε υψηλό βαθμό ότι οι αθλητικοί οργανισμοί και οι προπονητές μπορούν να αποτελέσουν αξιόπιστους παράγοντες για την παροχή υποστήριξης ως μέντορες αγοριών και νεαρών ανδρών σε θέματα σχετικά με την εκπαίδευση (89%) και την υγεία (88%).

Γενικά, οι εταίροι συμφώνησαν ότι (α) είναι σημαντικό ότι οι απόψεις των φοιτητών αντικατοπτρίζονται στο υλικό του μαθήματος, και (β) το μάθημα χρειάζεται να έχει μεγαλύτερη πρακτική διάσταση παρά θεωρητική. Για τον λόγο αυτό προτάθηκε να υιοθετηθεί μια προσέγγιση καθοδήγησης που να συνδέεται με τα αθλήματα ώστε οι φοιτητές αθλητικών επιστημών να αισθανθούν πιο εξοικειωμένοι με την διαδικασία καθοδήγησης.

1β. Εκπαιδευτικό υλικό για τους φοιτητές

Το Εκπαιδευτικό υλικό για τους φοιτητές αναπτύχθηκε με βάση προϋπάρχον υλικό, την ειδίκευση και τις γνώσεις των εταίρων του προγράμματος, και λαμβάνοντας υπόψη τα

αποτελέσματα της έρευνας Ανάλυσης Αναγκών. Το υλικό αυτό αποτελείται από έξι ενότητες οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν σε έξι ωριαίες ενότητες. Οι ενότητες αυτές είναι οι ακόλουθες:

1. Πλαίσιο ενασχόλησης με αγόρια και νεαρούς άνδρες
2. Ο ρόλος του μέντορα
3. Κτίσιμο της σχέσης μέντορα – εκπαιδευόμενου, καθορισμός ορίων, μέτρα διασφάλισης
4. Ένα μοντέλο Καθοδήγησης: Θετική Ανάπτυξη Νέων και τα 5Cs
5. Δεξιότητες Ζωής και Καθορισμός στόχων
6. Υποστηρίζοντας την συναισθηματική και ψυχική υγεία των αγοριών και των νεαρών ανδρών

Κάθε ενότητα αποτελείται από μια παρουσίαση PowerPoint¹ και υποστηρικτικό υλικό για να χρησιμοποιηθεί με βάση τις οδηγίες που υπάρχουν στα πλάνα οδηγιών κάθε ενότητας. Στο υποστηρικτικό υλικό περιλαμβάνονται το Τετράδιο Εργασιών Μέντορα που χρησιμοποιούν οι φοιτητές για να καταγράψουν την πρόοδο των καθοδηγούμενων τους, οι Μελέτες Περίπτωσης, οι Κάρτες με τα παραδείγματα των 5C, καθώς και παραδείγματα κανόνων για τις σχέσεις μέντορα - εκπαιδευόμενου.

Η **Ενότητα 1** εστιάζει στην λογική της εργασίας με αγόρια και νέους άνδρες και στις πιθανές αρνητικές συνέπειες της χαμηλής ακαδημαϊκής επίδοσης και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Ο σκοπός αυτής της ενότητας είναι η διερεύνηση του κόσμου των αγοριών και των νεαρών ανδρών και να τον συνδέσει με την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Από την εφαρμογή αυτής της ενότητας αναμένεται οι φοιτητές (α) να κατανοήσουν την σημασία της παροχής βοήθειας στα αγόρια και στους νέους άνδρες ώστε να παραμείνουν στην εκπαίδευση και (β) να κατανοήσουν το πώς τα αθλήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως πλαίσιο για την καθοδήγηση και την υποστήριξη αγοριών και νεαρών ανδρών.

Η **Ενότητα 2** εστιάζει στην καθοδήγηση ως μια προσέγγιση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να βοηθήσει νεαρούς άνδρες να πετύχουν στον ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τομέα και για να αντιμετωπίσουν την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Ο σκοπός αυτής της ενότητας είναι να προωθήσει την σε βάθος κατανόηση της έννοιας και της διαδικασίας της καθοδήγησης. Από την εφαρμογή αυτής της ενότητας αναμένεται οι φοιτητές (α) να κατανοήσουν τους ρόλους και τα καθήκοντα του μέντορα και (β) να κατανοήσουν τις βασικές δεξιότητες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν στη διαδικασία της καθοδήγησης.

Η **Ενότητα 3** εστιάζει στο κτίσιμο μιας εποικοδομητικής σχέσης μεταξύ μέντορα και εκπαιδευόμενου η οποία στηρίζεται σε ένα σύνολο κανόνων και στην ανάπτυξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης και στον καθορισμό των ορίων και των αρχών διασφάλισης απέναντι σε πιθανούς κινδύνους που μπορούν να εμφανιστούν με την ανάληψη του ρόλου του μέντορα. Από την εφαρμογή αυτής της ενότητας αναμένεται οι φοιτητές (α) να κατανοήσουν την ανάγκη της καθιέρωσης κανόνων και ορίων όταν καθοδηγούνε άλλα άτομα και (β) να κατανοήσουν

¹ Οι παρουσιάσεις PowerPoint λειτουργούν επίσης ως βοήθημα και οδηγός για τον καθηγητή που θα εφαρμόσει τις σχετικές ενότητες.

γιατί χρειάζονται οι αρχές διασφάλισης και τι πρέπει να κάνει ο μέντορας αν κάποιος καθοδηγούμενος του αποκαλύψει κάτι το οποίο μπορεί να θεωρηθεί επικίνδυνο για τον ίδιο ή για άλλους.

Η **Ενότητα 4** εστιάζει στην διερεύνηση της Θετικής Ανάπτυξης των Νέων, μια προσέγγιση που στηρίζεται στα δυνατά σημεία του ατόμου, αναγνωρίζει ότι όλα τα νεαρά άτομα έχουν προοπτικές και δυνατά σημεία και μπορούν να αναπτυχθούν αν δεχθούν κατάλληλα ερεθίσματα και επιδράσεις. Ο σκοπός αυτής της ενότητας είναι να χρησιμοποιήσει την Θετική Ανάπτυξη των Νέων και τα 5Cs (Ικανότητα - Αυτοπεποίθηση - Σύνδεση - Χαρακτήρας - Ενδιαφέρον) ως πλαίσιο καθοδήγησης. Από την εφαρμογή αυτής της ενότητας αναμένεται οι φοιτητές (α) να κατανοήσουν την έννοια της Θετικής Ανάπτυξης των Νέων, και (β) να κατανοήσουν την έννοια των 5Cs.

Η **Ενότητα 5** εστιάζει στον καθορισμό των αποτελεσμάτων της διαδικασίας καθοδήγησης με βάση τις ανάγκες του μέντορα, του οργανισμού για τον οποίο εργάζεται ο μέντορας και του καθοδηγούμενου. Επίσης, τον καθορισμό στόχων, με βάση τις αρχές του καθορισμού στόχων, για να επιτευχθούν αυτά τα αποτελέσματα. Ο σκοπός αυτής της ενότητας είναι να διερευνήσει πρακτικές στρατηγικές για την προώθηση δεξιοτήτων ζωής στα αθλήματα/φυσική δραστηριότητα. Από την εφαρμογή αυτής της ενότητας αναμένεται οι φοιτητές (α) να μάθουν πώς οι δεξιότητες ζωής μπορούν να αναπτυχθούν μέσω των αθλημάτων και της φυσικής δραστηριότητας και (β) να μάθουν πώς να αναπτύσσουν αποτελεσματικά πλάνα για την επίτευξη στόχων.

Η **Ενότητα 6** εστιάζει στην υποστήριξη της συναισθηματικής και ψυχικής υγείας των αγοριών και των νεαρών ανδρών, λαμβάνοντας υπόψη τη σχέση μεταξύ φτωχής ψυχικής υγείας και των συνεπειών των χαμηλών ακαδημαϊκών επιδόσεων. Ο σκοπός αυτής της ενότητας είναι να διερευνήσει το πώς οι μέντορες μπορούν να υποστηρίξουν και να διατηρήσουν τις ανάγκες των αγοριών και των νεαρών ανδρών σε σχέση με την συναισθηματική και την ψυχική τους υγεία. Από την εφαρμογή αυτής της ενότητας αναμένεται οι φοιτητές (α) να κατανοήσουν την σχέση μεταξύ της φτωχής ψυχικής υγείας και των πιθανών συνεπειών των χαμηλών ακαδημαϊκών επιδόσεων και (β) να διερευνήσουν το πώς οι μέντορες μπορούν να βοηθήσουν αγόρια και νεαρούς άνδρες να βελτιώσουν την συναισθηματική και την ψυχική τους υγεία εστιάζοντας στην ανάπτυξη της ανθεκτικότητας και προτείνοντας σχετικές υπηρεσίες για αναζήτηση βοήθειας όταν απαιτηθεί.

2. Υλικό Εκπαίδευσης των Εκπαιδευτών

Το Υλικό Εκπαίδευσης των Εκπαιδευτών περιλαμβάνει έναν λεπτομερή οδηγό για την εφαρμογή του Εκπαιδευτικού Υλικού του προγράμματος στους φοιτητές ή σε άλλους εκπαιδευόμενους. Αποτελείται από έξι ενότητες, μία για κάθε ενότητα του προγράμματος, οι οποίες παρουσιάζουν:

- (a) Το σκοπό και τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα για κάθε ενότητα
- (b) Την περιγραφή βήμα-βήμα των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται σε κάθε ενότητα και της διαδικασίας εφαρμογής τους

- (c) Επιπρόσθετες πληροφορίες που περιλαμβάνουν πηγές που θα χρειαστούν για την εφαρμογή της ενότητας, χρονοδιάγραμμα και παραλλαγές για της δραστηριότητες της κάθε ενότητας.

Όλο το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος SSaMs είναι διαθέσιμο στα Αγγλικά, Ισπανικά, Ελληνικά, Τσέχικα, Ιταλικά και μπορεί να ανακτηθεί από την ιστοσελίδα του προγράμματος www.sportsmentors.eu.

Εφαρμογή και Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Υλικού με φοιτητές

Το εκπαιδευτικό υλικό που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος εφαρμόστηκε πιλοτικά στις έξι χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Ο σκοπός της πιλοτικής εφαρμογής ήταν να διερευνηθεί η επίδραση του προγράμματος SSaMs σε φοιτητές αθλητικών επιστημών, αλλά και να διερευνηθεί το πώς το εκπαιδευτικό υλικό θα μπορούσε να βελτιωθεί. Συνολικά, το πρόγραμμα εφαρμόστηκε πιλοτικά σε 145 φοιτητές. Συμμετέχοντες φοιτητές στην πιλοτική εφαρμογή ήταν φοιτητές που επέδειξαν ενδιαφέρον για εργασία που έχει να κάνει με την καθοδήγηση, την εκπαίδευση, τους νέους, τα αθλήματα στην κοινότητα και τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Για την αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος χρησιμοποιήθηκε ένα σύντομο ερωτηματολόγιο το οποίο περιλάμβανε ερωτήσεις κλειστού τύπου καθώς και ερωτήσεις ανοικτού τύπου στις οποίες οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να εκφράσουν τις αντιλήψεις και τις εμπειρίες τους από την συμμετοχή τους στην εφαρμογή του προγράμματος.

Πιλοτική εφαρμογή – Ποσοτική αξιολόγηση

Ένα ερωτηματολόγιο με 12 ερωτήσεις αναπτύχθηκε για να αξιολογήσει τις αντιλήψεις των φοιτητών σχετικά με (α) την κατανόηση του προγράμματος (4 θέματα), (β) την αυτοπεποίθησή τους (5 θέματα), και (γ) την ικανότητά τους να λειτουργήσουν ως μέντορες νεαρών ανδρών (3 θέματα). Οι απαντήσεις δόθηκαν σε 5-βάθμια κλίμακα Likert από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) μέχρι το 5 (συμφωνώ απόλυτα). Οι μέσοι όροι για κάθε ενότητα του ερωτηματολογίου, χωριστά για κάθε εταίρο που συμμετέχει στο πρόγραμμα, παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Αποτελέσματα της πιλοτικής εφαρμογής.

	UM	PU	UTH	SR	CESIE
Ενότητα Α. Κατανόηση	4.25	4.65	4.63	4.20	4.27
Ενότητα Β. Αυτοπεποίθηση	4.00	3.67	3.91	3.56	3.97
Ενότητα Γ. Ικανότητα	3.00	3.63	3.89	3.76	3.63
Μέσος όρος	3.75	3.98	4.14	3.84	3.96

Γενικά, οι φοιτητές που συμμετείχαν στην πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος ανέφεραν υψηλά σκορ σχετικά με την κατανόηση του προγράμματος και μέτρια προς υψηλά σκορ

σχετικά με την αυτοπεποίθηση και την ικανότητά τους να εφαρμόσουν αυτά που έμαθαν στη διάρκεια του προγράμματος.

Πιλοτική εφαρμογή – Ποιοτική αξιολόγηση

Το κομμάτι της ποιοτικής αξιολόγησης αφορούσε σε πλευρές του προγράμματος που εφαρμόστηκε και σε ζητήματα τα οποία θα μπορούσαν να βελτιωθούν.

Σχετικά με τις πλευρές του προγράμματος που εκτιμήθηκαν θετικά από τους φοιτητές, αυτές περιλάμβαναν γενικές αξιολογήσεις για το πρόγραμμα, πλευρές της οργάνωσης και της δομής του προγράμματος, και το πιο σημαντικό, γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται.

Τα γενικά σχόλια περιλάμβαναν αναφορές για την ελκυστικότητα και την πρωτοτυπία του προγράμματος, την προσέγγιση σε σχέση με το φύλο και το περιεχόμενο.

Τα σχόλια σχετικά με τη δομή και την οργάνωση του μαθήματος έδειξαν ότι φοιτητές ευχαριστήθηκαν:

- Την οργάνωση και την σαφήνεια του εκπαιδευτικού υλικού
- Το αναλυτικό και σαφές περιεχόμενο των διαφανειών των παρουσιάσεων
- Την ομαλή ροή μεταξύ των θεμάτων, τις παρουσιάσεις και τις δραστηριότητες
- Τον χαρακτήρα του προγράμματος γιατί συμμετείχαν ενεργά σε πρακτικές δραστηριότητες
- Από την ανταλλαγή εμπειριών
- Τον διάλογο στη διάρκεια του μαθήματος και τις ερωτήσεις που προκαλούσαν το ενδιαφέρον
- Την αλληλεπιδραστική φύση του μαθήματος που προωθούσε την σκέψη και την συζήτηση των θεμάτων
- Τον μικρό αριθμό των φοιτητών στην ομάδα που έκανα το μάθημα εποικοδομητικό και διασκεδαστικό
- Τις πρακτικές δραστηριότητες που ήταν αλληλεπιδραστικές
- Την εργασία με τις μελέτες περίπτωσης και τα παραδείγματα

Τα σχόλια σχετικά με τις γνώσεις που αποκτήθηκαν ανέφεραν ότι το μάθημα:

- Αύξησε την ενημερότητα για θέματα ψυχικής υγείας νεαρών ατόμων
- Παρείχε χρήσιμες πληροφορίες για το πώς να εργαστείς με νεαρούς άνδρες
- Τους βοήθησε να κατανοήσουν τη σημασία του μέντορα
- Τους βοήθησε να μάθουν για την καθοδήγηση

Τέλος, σχετικά με τις δεξιότητες, οι φοιτητές ανέφεραν ότι το μάθημα του βοήθησε να:

- Αναπτύξουν δεξιότητες να εργάζονται με νεαρά άτομα
- Αναπτύξουν δεξιότητες καθοδήγησης
- Αναπτύξουν δεξιότητες για να βελτιώσουν τη ζωή άλλων
- Αναπτύξουν δεξιότητες διερεύνησης άλλων ατόμων και παροχής καθοδήγησης
- Αναπτύξουν δεξιότητες θετικής ανάπτυξης των νέων
- Αναπτύξουν δεξιότητες που μπορούν να μεταφερθούν και σε άλλους τομείς (εκτός των αθλημάτων)

- Αναπτύξουν δεξιότητες να αναστοχάζονται και να βοηθούν άλλους
- Αναπτύξουν δεξιότητες να δημιουργούν σχέσεις και να παρακινούν άλλους
- Εκπαιδεύουν ως μέντορες
- Ξεπεράσουν προσωπικούς φόβους και περιορισμούς ως μέντορες
- Εφαρμόσουν δεξιότητες καθοδήγησης στην πραγματική ζωή

Σχετικά με τις πλευρές του μαθήματος που θα μπορούσαν να βελτιωθούν, αυτές περιλάμβαναν το περιεχόμενο του μαθήματος. Η πιο βασική αναφορά των φοιτητών ήταν «περισσότερη πρακτική». Από την άλλη πλευρά, οι φοιτητές ανέφεραν ότι:

- Το περιεχόμενο του μαθήματος μερικές φορές επαναλαμβανόταν
- Ορισμένα σημεία δεν ήταν τόσο ξεκάθαρα και χρειάζονταν περισσότερη επεξεργασία
- Υπήρχαν ενότητες με πολύ θεωρία
- Μερικές φορές παρέχονταν πολλές πληροφορίες σε σύντομο χρονικό διάστημα

και πρότειναν ότι για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των φοιτητών, θα βοηθούσε η προσθήκη στο μάθημα:

- Εμπειρίες που να προσφέρουν ενεργητικό ρόλο στους φοιτητές
- Παρακολούθηση της επίδειξης μιας συνεδρίας καθοδήγησης από έναν ειδικό μέντορα
- Βίντεο με πραγματικές καταστάσεις καθοδήγησης
- Διδακτικός χρόνος για τη συζήτηση ορισμένων πιο «δύσκολων» θεμάτων
- Καθοδήγηση για συγκεκριμένες περιπτώσεις (π.χ., τι πρέπει να κάνει ένας μέντορας στην περίπτωση που ένας καθοδηγούμενος είναι απρόθυμος να συνεργαστεί)
- Παραδείγματα για να βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση ορισμένων εννοιών
- Τεχνικές προσέγγισης νεαρών αγοριών
- Πληροφορίες για το ευρύτερο πλαίσιο της διαδικασίας καθοδήγησης

Γενικά, οι φοιτητές διασκέδασαν και ευχαριστήθηκαν την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα, κυρίως λόγω της πρωτοτυπίας του, της αλληλεπιδραστικής του φύσης και της πρακτικής προσέγγισης στην εφαρμογή του και παρείχαν ενδιαφέρουσες και χρήσιμες ιδέες για την περαιτέρω βελτίωση του εκπαιδευτικού υλικού του μαθήματος και του τρόπου με τον οποίο θα μπορούσε να εφαρμοστεί καλύτερα.

Όλα τα σχόλια και οι προτάσεις που έγιναν από τους φοιτητές που συμμετείχαν στην πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος λήφθηκαν υπόψη από την ομάδα του έργου και έγιναν οι απαραίτητες αλλαγές και προσαρμογές στο εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος, όπου αυτό ήταν εφικτό και όπου κρίθηκε κατάλληλο για τη βελτίωση του μαθήματος, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της πρακτικής διάστασης στην εφαρμογή του μαθήματος.

Οι εμπειρίες των εκπαιδευτών και προτάσεις για την εφαρμογή του μαθήματος στο μέλλον

Γενικά, οι εκπαιδευτές που υλοποίησαν την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος ήταν ικανοποιημένοι από το εκπαιδευτικό υλικό και την αλληλεπιδραστική φύση του προγράμματος που συνέβαλαν στην ενεργή συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα. Πιο συγκεκριμένα, επισήμαναν την αποτελεσματικότητα της χρήσης των μελετών περίπτωσης που συζητήθηκαν στο μάθημα και την αξία των δραστηριοτήτων του μαθήματος. Επίσης, οι

εκπαιδευτές επισήμαναν την παρακίνηση των φοιτητών να συμμετέχουν στο μάθημα και στην δημιουργικότητα που επέδειξαν. Για την βελτίωση του μαθήματος πρότειναν ότι θα μπορούσε να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος για την διδασκαλία κάθε ενότητας, ειδικά για την πραγματοποίηση πιο ουσιαστικών και σε βάθος συζητήσεων με τους φοιτητές και για την εφαρμογή των πρακτικών δραστηριοτήτων για περισσότερο χρόνο. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωνόταν και η ισορροπία, στο πλαίσιο των ενοτήτων του μαθήματος, μεταξύ θεωρίας και πράξης.

Τέλος, οι εκπαιδευτές παρείχαν προτάσεις για θέματα σχετικά με την προσέλκυση φοιτητών για να παρακολουθήσουν το μάθημα και για την προώθηση της αξίας του μαθήματος, ιδέες για την εφαρμογή και για τη διατήρηση του μαθήματος. Για την προσέλκυση φοιτητών να παρακολουθήσουν το μάθημα, αναφέρθηκε ότι είναι σημαντικό να τεκμηριωθεί περαιτέρω η προσέγγιση σε σχέση με το φύλο που υιοθετήθηκε σε αυτό το πρόγραμμα, να δοθεί έμφαση στο ότι το μάθημα μπορεί να ενισχύσει τις δεξιότητες και τις ικανότητες των φοιτητών να εργαστούν με νεαρά άτομα σε διάφορα πεδία, αλλά και σε συγκεκριμένα αθλήματα, και παράλληλα ότι μπορεί να τους βοηθήσει στην μελλοντική τους επαγγελματική καριέρα. Επιπλέον, να τονιστεί ότι το μάθημα είναι αλληλεπιδραστικό και περιλαμβάνει αρκετές πρακτικές δραστηριότητες. Αυτές οι πλευρές του μαθήματος θα μπορούσαν να είναι ελκυστικές ιδιαίτερα σε εκείνους που στοχεύουν να ακολουθήσουν μια καριέρα προπονητή, καθώς οι καριέρες αυτές ξεκινούν από τις ακαδημίες των συλλόγων στον παιδικό αθλητισμό. Η προώθηση αυτή του προγράμματος θα μπορούσε να γίνει τόσο μέσω των πανεπιστημίων όσο και μέσω των αθλητικών συλλόγων. Επίσης, για την ενίσχυση της εφαρμοστικότητας του προγράμματος εκτός του πεδίου του αθλητισμού, θα ήταν χρήσιμη η ανάπτυξη προσαρμοσμένων μελετών περίπτωσης και δραστηριοτήτων που να ανταποκρίνονται και να ταιριάζουν σε διαφορετικές ομάδες στόχων.

Οι εκπαιδευτές ανέφεραν ότι το μάθημα μπορεί να εφαρμοστεί ως αυτόνομο μάθημα αλλά και ως μέρος ενός άλλου σχετικού μαθήματος. Πρότειναν επίσης εναλλακτικές μορφές εφαρμογής οι οποίες θα μπορούσαν να αυξήσουν την πρόσβαση στο πρόγραμμα. Τέτοιες εναλλακτικές που θα μπορούσαν να διευκολύνουν και την συμμετοχή ατόμων που δεν έχουν τη δυνατότητα παρατεταμένης δια ζώσης συμμετοχής θα μπορούσε να περιλαμβάνει ένα εργαστήριο δια ζώσης το οποίο θα ακολουθούνταν από εκπαίδευση και δραστηριότητες μέσω του διαδικτύου, την ανάπτυξη και την παράδοση ενός μαθήματος αποκλειστικά μέσω διαδικτύου, ή την οργάνωση διαδικτυακών σεμιναρίων (webinars). Τέτοια μοντέλα εφαρμογής θα μπορούσαν να συμβάλουν στη διατήρηση του μαθήματος.

Επιπλέον, προτάθηκε η διατήρηση της ιστοσελίδας του προγράμματος SSaMs ως βάση δεδομένων και πληροφοριών και η δημιουργία μιας διαδικτυακής βάσης δεδομένων για θέματα καθοδήγησης που σχετίζονται με το φύλλο θα βοηθούσαν στην διατήρηση και βιωσιμότητα των του προγράμματος. Τέλος, η βιωσιμότητα του προγράμματος θα μπορούσε να υποστηριχθεί μέσω της ανάπτυξης δεσμών με πανεπιστήμια που θα παρείχαν ευκαιρίες για έρευνα με την μορφή μεταπτυχιακών διατριβών καθώς και για πρακτικές εφαρμογές σε σχέση με την καθοδήγηση. Σε σχέση με τις πρακτικές εφαρμογές, θα μπορούσαν να καθιερωθούν δεσμοί με αθλητικούς και εκπαιδευτικούς οργανισμούς για τη δημιουργία θέσεων πρακτικής άσκησης και μαθητείας.

Συμπεράσματα

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος SSaMs ήταν η ανάπτυξη ενός μαθήματος για την εκπαίδευση φοιτητών αθλητικών επιστημών ως μέντορες νεαρών ατόμων για την πρόληψη της σχολικής διαρροής. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, πραγματοποιήθηκε μια έρευνα ανάλυσης αναγκών. Με βάση υπάρχων υλικό και τα αποτελέσματα της έρευνας ανάλυσης αναγκών, αναπτύχθηκε ένα μάθημα για φοιτητές αθλητικών επιστημών καθώς και σχετικό υποστηρικτικό υλικό. Τέλος, το μάθημα εφαρμόστηκε πιλοτικά και αξιολογήθηκε στις χώρες των έξι εταίρων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Η διαδικασία αξιολόγησης ανέδειξε την αξία του μαθήματος και συνέβαλε στην βελτίωση του εκπαιδευτικού υλικού.

Γενικά, το πρόγραμμα SSaMs ολοκληρώθηκε αποτελεσματικά. Το μάθημα που αναπτύχθηκε μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων φοιτητών αθλητικών επιστημών ώστε να λειτουργήσουν ως μέντορες νεαρών ανδρών με στόχο την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου καθώς και την ανάπτυξη σημαντικών δεξιοτήτων ζωής. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, η βιωσιμότητα του μαθήματος μπορεί να εξασφαλιστεί μέσω της εφαρμογής του σε πανεπιστημιακά μαθήματα αλλά και με τη μορφή σεμιναρίων σε προπονητές παιδικού αθλητισμού. Τέλος, για την πλήρη αξιοποίηση του προγράμματος SSaMs, θα πρέπει να δημιουργηθούν ευκαιρίες που θα δίνουν τη δυνατότητα σε φοιτητές αθλητικών επιστημών αλλά και σε αποφοίτους να εξασκήσουν τις δεξιότητες καθοδήγησης ώστε να αναπτύξουν περαιτέρω την εξειδίκευσή τους στο πεδίο αυτό αλλά και να προωθήσουν την ιδέα του μέντορα ως σημαντικού παράγοντα στον παιδικό αθλητισμό.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ SSAMS

UNIVERSITY OF GLOUCESTERSHIRE (Ηνωμένο Βασίλειο)

Paul Hopkins
phopkins1@glos.ac.uk
www.glos.ac.uk

UNIVERSITY OF THESSALY (Ελλάδα)

Professor Marios Goudas
mgoudas@pe.uth.gr
www.uth.gr

Palacký University
Olomouc

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI (Τσεχία)

Ladislav Baloun
ladislav.baloun@upol.cz
www.upol.cz

UNIVERSITY OF MURCIA (Ισπανία)

Pilar Sainz de Baranda
psainzdebaranda@um.es
Maria Jesus Bazaco / *mjbazaco@um.es*
www.um.es

I.T. Carlow (Ιρλανδία)

Dr Noel Richardson
noel.richardson@itcarlow.ie
www.itcarlow.ie

CESIE (Ιταλία)

Caterina Impastato
caterina.impastato@cesie.org
www.cesie.org

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.